

Catalunya Artística

La Tradició.—QUEROL.

15 céntims

Es deliciosa, la consecuencia dels homes. Catalanistas qu'á casa seva parlan en castellá; revolucionaris que 's fan esclaus de tots els prejudicis; proteccionistas que no volen gèneros del país y se'ls empassen ab marca estrangera; patriotas que sacrifican l'interés de la terra á una paraula buida... La vida fa el efecte d' una botiga d' apothecari, ab els pots ben afilerats en els prestatges, pero am tots els retols canviats, per un dependent idiot ó ab ganas de riure. Busqueu las pastillas de cargol y us trobeu ab emplaste de cicuta: destapeu l' aixarop de poncem y us fa tirar enderrera, la fortor de l' acit fenich.

Y som tan imbécils, qu' encara ens deixém entabanar, per la mentidera llegenda, que cadascú porta enganxada á sobre.—No vuy sapiguer, lo que dius, sino lo que fas,—hauriam de contestar, á tots els que barbotejan en carrers y plassas, demanant el nostre concurs ó la nostra aprobació. Pero com sants ignocents, que enlluernats per las lluisors de la fatxada, no 'ns cuidém d' esbrinar, qu' es lo que tanca el santuari: y aixís passen com á maravellas, sepulcres emblanquits, buits ó plens de podrimaner, per dintre.

Aquí á Barcelona, tenfm una institució, que s' anomena Fomento del Trabajo Nacional, aixís en castellá, porque'ls de Madrid no fassin el sort, ab la excusa de que no'ls entenen, quan els demanan alguna cosa. Pero mal que 'l nom sigui en castellá, suposém que 'ls que manegan lo d' aquella casa, inclueixen el treball catalá, entre els que deuen *fomentarse*.

Suposém també,—encare que siga una mica més discutible, conegudas las corrents... metalísticas ó metalisadas, qu' allí regnan,—que no deuen escluir dels treballs dignes de protecció, els que no estant fonamentats en la explotació, mes ó menos lícita, del treball dels altres. Per exemple: els literaris, artístichs, científichs, etc., y entre ells, l' art dramátich en totes las sevas manifestacions.

Admés aixó y tinguent en compte l' obligació que 'ls imposa 'l títol de la societat, de fomentar el treball de la terra, debém dirli qu' aquí, á Catalunya, tenim un teatro, mes ó menos bo, mes ó menos dolent pero teatro al fi, ab caracter propi y definit.

Ja sabem que las preocupacions dels jornals y 'ls aransels no deixan repós més que per menjar y dormir y fer alguna francatxela ab amichs y.... *amigas*, de tant en tant. Comprenem, també, que l' art y la literatura en serio, ensopeixen á qui no 's preocupa mes, que de l' art de fer cuartos y las lletres de cambi. Ara, si 's tractés de cant y ballarinas, ja seria una altre cosa: sempre ajuda á la digestió 'l pessigolleix d' un tros de la *Bohème* ó una altre ópera ensucrada, mentres se conversa en el palco ó s' hi fa petar una bacaina.

Afegím á tot lo dit, que l' anar al teatro catalá no fá senyó y tindrém esplicat perque la nostra aristocràcia de fil y cotó, no 's recorda de que tal teatre existeixi.

Pero senyors de la llansadora y la romana! quan se tracti d' obsequiar á un foraster que vingui á Catalunya, si vostés no hi entenen en aquestas animaladas de l' Art, y altres bestiesas, indignes del seu encarcament de polls resucitats, que tenen quatre cuartos, prenguin concell de cualsevol d' aquets somia-truitas, morts de gana darrera un ideal, que no'ls dará may per dur camisa.

D' aquesta manera, no caurán en el ridícol, per organizar una funció de gala, dedicada á un estranger que'ns vulgui visitar, d' anar á trobar á l' empresari d' una companyia *castellana*, dolenta, y demanarli una obra *francesa*, carrinclona, com es la *Corte de Napoleón*,—vostés, que volen fomentar el treball de la nostra terra!

Ja sabem qu' aixó es un dir; un mirallet d' alosa per enlluernar als tontos: que lo que volen vostés, es mirar per casa y poguer vendre, ab un tres cents per cent de benefici. Pero senyors, cal sapiguer representar el paper, perque 'ls altres no vegin la trampa. Encara qu' á ne vostés els hi fassi fástich tot aixó de l' art catalá y demés galindainas, han de fer el cor fort y fastiguejarse heroicament un parell d' horas dintre 'l palco, en que no sigui, sino, pel que dirán:

Es mes. Pensen que tot el cotó que vostés filan y teixeixen,—ó mes ben dit; fan filar y tei-

...xir á n' els altres,—serveix en acabat per fabricar el paper, qu'embrutan ab las sevas ximpleras els somia truitas de que 'ls hi parlava mes amunt. Y cuan ja ningú tindrà recort de vostés ni d'els seus cuartos. encara 's parlará d' algun d' aquells, pobres dimonis que vostés avuy, consideran ab somriure despreciatiu, perque no 's recordan de ferse enllustrar las sabatas, preocupats ab una rima difícil ó duen 'l barret usat, perque, mes que comprarne un de nou, s'estiman comprar un llibre.

JOSEPH PIULA

Lletras

Diuen que l' amor no mata!...
Es que s'ho calla 'l que'n mor.
(† Marian Aguiló)

Reclós dintre aquesta cambra
de llibres tota á curúll,
al ple de la juvenesa
no faig més que pensá en tu.

Igual que un aixám d' abellas
voleyant entorn del rusch,
á n'el meu seny las ideas
s'acoblan á bell rebúll.

Mes, provar d'amonjoyarlas,
aixó en mí ja es en desús,
y del arbre de las llettras,
qu'es cas d'abastarne 'l fruyt!

A ben ença de la via
per l'amor teva m'atur'
en una mar tota fonda
d'anyorança m'hi consúm.

De flors me n'ha dat ben pocas
la rosada joventut;
tan sols una 'm vé á somriure,
pro de mi resta ben lluny.

Tant punt la veig, com l'amaga
d'esbarsers tot un embull,
mes al provar d'abastarla
entre mitj tot jo m'hi punych.

Mas feridas sols s'apéllan
ab la cremor dels teus ulls,
si al guaytarte no'ls decantas,
puig llavors estich retút.

Els llibres apar que'm crídín
y 'l cap en vers ell me dú,
y al abastals dels prestatjes
els trovo doble feixuchs,

ab tant de temps de no pendrels
el saber de dins sos fulls.
Ditxosa amor y ben nada!
en vers hont te m'has endut?

Ja puch allargar els braços...!
per tot mon entorn es buyt;
la soletat sempre, sempre!
fins á l'ánima hi retruny.

Sort tinch del Crist de ma taula
puig si bé m'esguarda mut,
ab son posat d'agonía
al cor l'esperança 'm dú.

D'esperança no m'en manca,
ja ho pots tenirho en segú
y encar' venen prodigantmen
tas cartas que avid' recullch.

Adeu, angel dels méus somnis!
En l'anyor en que 's consúm,
aconhorta á n'el poeta
que no pensa sinó en tu.

Si aquestas lletras t'arrivan
que no't fassan pas enuig,
las he dictadas, hermosa,
ab las llágrimas als ulls.

ANTON BUSQUETS Y PUNSET

Xaval Andalus.—MARQUES

La fi de l' Avi Canela

II

Tot passa en aquest mon, y aquella costúm salvatge de las batussas, entre pobles vehíns, qu' havia fet de 'n Canela una mena d' héroe llegendari del seu vivent, aná perdentse, poch á poch també.

Dos ó tres morts, qu' en l' espay de curt temps, quedaren estanglats de resultas d'aquellas batallas y la por de la justicia, qu' enviá sense miraments á treballar per compte del rey, ab grillóns á la cama, als autors, més ó menys declarats, de la malifeta, estemordiren als prudents y refredaren las sangs bullentes dels més arriscats y batissers, fent que s' hi mirassin una mica á trompejarse. Pero sobre tot, lo que va donar el cop de gracia á la salvatge costúm, matantla de sol arrel, fou l' obra civilisadora de 'en Clavé, al escamparse per Catalunya.

Las cansons del músich-poeta, ab la suau alenada d' amor que en son sí portavan, ofegaren l' odi tradicional de poble á poble. Aquellas ánimas primitivas, sentiren, inconscientment, per primera yegada, 'l pas de germanor que 'ls unía ab els demás homes, y aquell estat de lluyta mitgeval desaparegué per sempre. El regne brutal de la forsa, feu lloch á las lluytas més nobles de l' Art.

En molt poch temps, cada poble de l' Ampurdá tingué el seu *coro* y 'ls de Peralta també n' armaren un, ab gran escándol y malicia de 'n Martí Canela, que may volgué sapigué rhi res per molt que l' en pregaren. Semblava com si pressentís qa' aquellas cansons havían de matar lo que á n' ell li donava tanta anomenada.

En el fons del seu cor sentfa fástich [y despreci per aquella colla de benehits que baladrejavan sense com va ni com ve, lo mateix que 'ls grills y las granotas.

Y no era que á n' ell no li agradés cantarne una cuan venía 'l cas; sí que li agradava. Y fins era 'l seu espinguet el que més se sentia, cuan passavan, cantant y bo y formats pe 'ls carrers d' un poble contrari, el dia de la festa major. Pero ja sabia porque ho feya. Alló era 'l crit de guerra y desafío del conquistador insolent, segur de la victoria.

Mentres qu' aquells ximpls del *coro* canta-

van sempre, á tot' hora, com las cigalas cuan se las hi toca 'l ventre, amatents á seguir el bastonot que feya voleyar el seu mestre;—un nyicris, qu' ell, ab un esternut, hauría fet apar de morros per terra.—Y encara no era aixó, lo que més l' indignava. Lo que no podía sofrir, lo que li encenia las sangs no mes de pensarhi, era que 's deixessin reptar com uns xais per aquell esquitx d' home, que no brotava quatre pams del sol. Que li hagués anat á n' ell ab brochs de si desafinava! Ben segur que de la primera plantofada me li deixa la boca neta de dents y caixals com el dia que va neixer. Y pensar que tota aquella colla de cusons feyan muixoní, per més que l' altre barbotejés, y encara no aixecava 'l bras tornavan á badar la boca com uns' estaquirots y vinga cantar fins á reventarse...! Y d' alló 'n deyan homes?—Uix! quin fástich!

Per acabar de treurel de pollaguera, ab ocasió, de no recordo quina arribada de personatge, 'ls de Peralta cantaren plegats ab els de Cuberó, sos enemichs tradicionals. Alló sí que no pogué pahirho. Calía sentirlo al diumenge vinent, com els posava á n' els *coristas*, cridant rabiós, dret al mitx del hostel de ca La Coixa.—Me faig ab mí!—deya ab veu enrogallada,—si m' hi poso, jo tot sol us trech á escupinyadas del poble, caragirats, mes que caragirats!

Ahont s' es vist may, barrejarse ab aquesta mala nissaga de pota-molls! Aixó es lo qu' apreneu, baladrejant á l' estudi 'ls dissaptes al vespre: de renegar dels vostres passats. Me caso ab ronda! No 'n sou mereixedors de portar el noia de peraltenchs! Sabeu lo qu' hauriau de fer, si no tinguessiu sang de nap á las venas? Venir ab mí aquesta mitx-diada y clavalshi una bona tunyina á n' els pota-molls de Cuberó, porque sapiguessin qu' encara n' hi quedan d' homes á Peralta. Pero vosaltres no 'n teniu res d' home. Malaguanyada llet qu' us va donar la vostra mare! Aneu á buscar un fus y una filosa y poseuse unas faldillas, que us escaurán més que las calsas que porteu, capons, renegats. Ja 'm caso ab tots vosaltres!

Era una riuhada d' insults y malas paraulas, lo que sortia d' aquella boca, contreta, escumejanta de rabia, mentres ab els ulls injectats de sang, espurnantli guspiras y la cara encesa, feya voleyar els punys closos, desordenadament, d' ací d' allá, ab ganas de deixarlos cau-

re, com masses de molí paperer, sobre l'esquena d'aquells bretols y engrunarlos.

Ningú gosava piular. Sabian be prou qui era 'n Martí Canela y lo que li esperava al atrevit que probés de contradir-lo. Pero tothom se l'escoltava xiulant, y poch á poch y dissimuladament, l'un darrera l'altre, anaren esmunyintse carrer avall, deixantlo qu'esbravés tot sol la seva rabia. Cuan ell va veures no mes que abla hostalera, que assentada en un recó, feya mitja, ventant un cop de puny á la taula que tenia mes aprop, engegá un renech tan esgarrifós que la dona, escruixida, va senyarse. Després, com si tornant en sí, se fes cárrech tot d'una, de la nova situació del poble, acotá'l cap, feu un sospir y ficantse las mans á la butxaca, tot moix passá la porta, mormolant dolorosament:—Ja no hi queda vergonya á Peralta!

J. Pous y Pagés.

(Continuará).

La vall

Apar colossal panera
forrada de domás vert,
ó 'l pit de la Primavera
pera l' Amor sempre obert.

....Al fort del hivern la he vista,
cuan' els frets tot ho desfán,
y pera somni d' artista
era encare massa gran.

Sempre gran y sempre bella
atrau, encisa, cor-prén;
no hi fá falta cap estrella
per semblar cel esplendent.

En cada clapa de molsa
y en l'eura que als marges viu
sas alas manyaga espolsa
la mes esquerpa perdiu.

Y 'l pardal diu, quan arriba
de tastá 'l picapoll:
—Preferesch la sempreviva,
las orengas y 'l fonoll.—

La llum apar que aquí hi sobra,
puig enlluherna la verdor....
¡oh Vall, jo á tos peus so un pobre
que hi vinch á captar claror!

Claud' Omer y Barrera.

Pera 'ls nuvis

Que 'ls hi darém que 'ls hi agradi á 'n els nuvis,
que 'ls hi darém que 'ls hi sápigas bó?
Vingan marxants per firarlos de joyas,
vingan jardins per omplirlos de flors.

Démlosho tot perque tot s' ho mereixen;
mes que 'n farán de presents que 's fan pols?
Joyas mellors nostre cor los desitja
que durin més que las perlas y fiors.

La ditxa eterna, la pau y ventura,
lo goig sens fi, la sagrada ilusió,
qu' es com un bálám de totas las penas,
qu' ens encoratja entre mitj dels dolors.

Mes qui 'ls durá tan de bé com voldríam?
Qui 'ls ho durá? Dihemho avuy? dihemho tots!
Abans d' un any vindrá nn ángel sens alas
com una bresca, tan ros y tan dolís.

Y sumicant ab sos ulls amorosos
dirá ab llenguatje qu' entén sols el cor:
"Com vinch del ce! porto un cel en los llabis,
es per vosaltres: partíusel tots dos."

JOSEPH FRANQUISA Y GOMIS.
Mestre en Gay Saber.

Barcarola

El mar oneja suau,
Tot suau gronxa la barca
'Hont trist canta 'l pescador,
Mirant lluny cap a la platja.
Sentada prop de las onas
La noya adoba la xarxa
Y mira enllá mar endins,
Mar endins y alegre canta:
—« Amoreta del meu cor
¡Que n' ha estat la nit de llarga!
Pensant en tú, sols en tú
Sens poderte dir paraula.»
—« Pensant en tú, sols en tú
Vinch á esperarte á la platja.
Anyoransas de la nit
Las consola 'l trench de l' auba.»
La barca ve més lleugera,
Més escuma aixeca l' aygua,
Canta alegre 'l pescador,
Fit á fit mira á sa aymada.
L' aymada s' alsa de sopte;
L' aymador á terra salta....
¡Onas del mar, terra, cel,
Canteune amor y esperansa!

MARÍA MERCÉ D'ARSAN.

Una excursió al Montseny

(Acabament)

Sortint de Hostalrich ab el tren en direcció á Barcelona, la primera estació que 's troba es la de Breda, desde la cual, en tartana, se vá al poble del mateix nom en poch més de mitja

monastir, de la vila, de la parroquia de Santa Maria, deimas, primicias, donacions dels fidels, masos y terras de tota aquella encontrada.

Se conserva encara avuy día, aparedada á la entrada de la iglesia, la llosa de marbre que á son temps serví pera tapar la tomba dels esmentats Comtes, destacantse en ella ab ben cisellat baix relleu, las figuras de Giralt y Ermesinda.

Actualment l' iglesia del monastir serveix de parroquia á la vila. La grandiositat de sa nau, d' istil gotich, demostra ben be tota l' importancia que tingué 'lmonastir en la civilisació antiga.

Vista general de Breda

hora, seguint una carretera vehinal, que passa pe 'l mitj d' una grandiosa planuria, poguent admirar, al arribar á la vila, un hermós panorama agafant per últim terme la montanya de Monsoriu.

La vila de Breda conté las ruinas de un antich monestir, á quina sombra cresqué la vila y 's feu important baix la sabia administració de sos Abats!

La primera noticia que 's te memoria referent al mateix, data del día 8 de Desembre de 1066, fecha en que fou consagrada l' iglesia, trobantse l' original de l' acta en l' arxiu de la casa del comú.

Fou consagrada l' iglesia novament, segons documents que mereixen tota classe de crédito, l' any 1068 pe 'l bisbe Beranguer de Girona, assistinhi per altre part, el de Barcelona, qui portava el mateix nom, y per Amato, segon Abat del monastir y successor de Sumiro ó Sumiario.

En l' any 1141 els comtes Giralt y Ermesinda de Cabrera, feren donació al

La torra de l' iglesia es romana, molt semblant á la del monastir de Ripoll. Se creu, ab molt fonament, qu' es anterior á la construcció de la mateixa, puig se nota perfectament que l' iglesia fou edificada á son voltant.

En una de las moltas correrías que feu l' exercit francés per aquells encontorns durant

Breda. Monastir de Sant Salvador

Detall del absis del Monastir

la guerra de l' Independencia, saqueijaren el convent y després d' haver malmés l' orga, s' emportaren las campanas, fent lo mateix ab las de l' iglesia de Santa María, sumant juntas lo número de disset, deixant solsament las del rellotje quinas no pogueren abastar per estar colocadas á dalt de tot de la torre.

A principis de l' any 1831 obehint ordres superiors, els monjos deixaren el monastir, quedant aquest tancat.

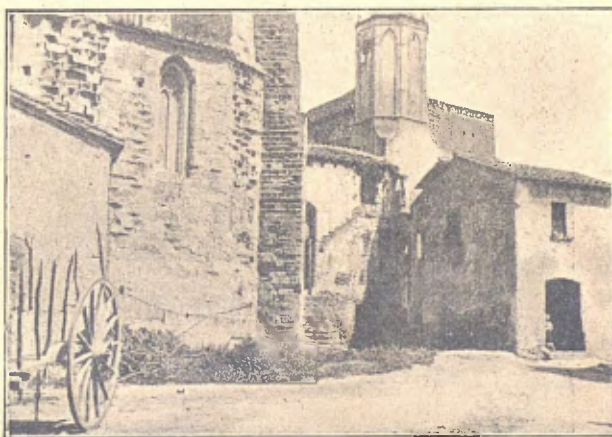
Entretant l' Ajuntament posá tot son empenyo en alcansar de Ferran VII una real ordre en la que se cedía al poble de Breda l' iglesia del monastir, pera l' us parroquial.

En la mateixa época, se reculliren també per ordre superior, ab l' objecte d' encunyar moneda, las joyas de preu propietat del convent; s' emportaren l' urna de plata que guardava las reliquias dels compatrons de la vila, Sant Iscle y Santa Victoria, una creu molt bona, també de plata, uns insensers del mateix metall y varis altres objectes preciosos.

El día 26 de Juliol de l' any 1835, els monjos sapigueren per noticias arribadas de Sant Celoni, lo succehit á Barcelona referent á la crema dels convents y la persecució de qu' eran objecte 'ls monjos dels mateixos. De moment no donaren crèdit á tal nova, mes per comprobarla acordá l' Abat sortís el monjo que desempenyava l' càrrech de *Paborde* (*Frà Joseph Alemany*), retornant aquest el día 28, al capvespre, ab la certedat de las novas rebudas y en vista de las mateixas, reculliren tot quan fou possible, retirantse cada hu la mateixa nit, hont ab menos perill de sa vida, pogués trobarse á lloch segur, abandonant ab greu recança pera sempre el monastir.

Noms dels Abats que regiren el monastir de Sant Salvador de Breda

1 Sumiario ☩	9 Novembre	1607
2 Amato	5 Jané	1072
3 Delmau		1092
4 Ramon 1. ^{er}	21 Octubre	1109
5 Guillém 1. ^{er}	30 Abril	1129
6 Ramon 2. ^{on}	26 Setembre	1148
7 Berenger	12 Juny	1169
8 Guillém 2. ^{on}	14 Juliol	1198
9 Ramon 3. ^{er} ☩	25 Abril	1226
10 Arnalt	8 Juliol	1236
11 Ramon de Bau	24 Juliol	1262
12 Bernat	10 Abril	1278
13 Bernat de Ramis	13 Abril	1280
14 Gispert	4 Abril	1325
15 Gaufret de Jafer	4 Novembre	1336
16 Anton de Torrecillas	13 Janer	1351
17 Ramon Castrovejo	31 Agost	1368
18 Gervasi Terraca	19 Abril	1388
19 Bernat Tolosano	16 Juliol	1417
20 Guillém 3. ^{er}	29 Setembre	1436
31 Jordi	21 Febrer	1447
22 Galcerant de Carbó	25 Janer	1453
23 Jaume	17 Abril	1471
24 Juan Delgado	17 Abril	1507
25 Samsó 'l Grant	9 Novembre	1544
26 Samsó 'l Petit	10 Mars	1569
27 Bernat Tossa		1578
28 Anton Sorribas	18 Febrer	1598
29 Juan Guardiola	3 Febrer	1628
30 Anton Viladomat	3 Febrer	1653
31 Pere Puigniari	25 Desembre	1651
32 Francesch de Copons	22 Octubre	1658
33 Jaume Meca y Serra	4 Desembre	1671

Altre detall del mateix

34	Jaume Climent	28 Octubre	1691
35	Narcís Bastells	7 Octubre	1713
36	Cerviá Nadal	24 Agost	1729
37	Felix de Taberner	20 Setembre	1739
38	Francesch Serra	27 Octubre	1745
39	Joseph Gallart	28 Abril	1747
40	Joseph de Goloya	7 Juny	1756
41	Francesch Montaner	6 Desembre	
42	Anton Rovira	7 Novembre	
43	Gaspar Salla	6 Febrer	1805
44	Gaspar Requesens	2 Desembre	1815
45	Isidre de Santa Cruz		

El monastir estava completament amurallat, tenint sortida tan sols per dos portas, una forana que era la principal y l'altra de comunicació ab l'iglesia per la part dels claustres.

Dintre 'l cercat hi havian varias casas, quinas eran habitadas pe 'ls monjos, puig que vivian completament sols ab sos criats particulars, reunintse tan sols pera celebrar els resos establerts pe 'l fundadó de sa ordre y per assistir á n' el refató.

Subsisteix encara en molt bon estat la que habitava 'l monjo que tenia á son cárrech la dignitat de Paborde.

En son bon temps els monjos contribuiren en gran manera en enriquir els pobles dels voltants, convertint en regadiu tota aquella grant planuria, canalisant l'aygua de la Font Bona, de Sant Marsal, fins á la vila de Breda. Avuy

apenas s'hi troba rastre d'aquella obra gegantina, puig está enrunada casi per tot arreu, tornant á ser secá la major part d'aquell hermós plá.

L'iglesia y 'l monastir, passaren á ser propietat particular y costá grans trévalls y molts disgustos el conservar l'iglesia en benefici del poble, donchs el comprador, fundantse en els drets adquirits, per la compra feta á l'Estat, no la volia cedi de cap modo y l'Ajuntament per sa part y com á representant dels vehins de la vila, fundantse en la R. O. més amunt esmentada, pretenia un dret sobre la mateixa, passant grans disgustos y moltíssims alanyes per l'estravío de la citada R. O., fins que 's trobá en l'arxiu del Bisbat de Girona. Semblá que no hi hagué necessitat de ferla revalidá, puig que 'l comprador feu la més ampla donació á la vila de Breda de l'esmentada iglesia y tot cuan queda en la mateixa, acabantse aixís tan enfadó's assumpto.

No 'ns creyem pas trobar el monastir en bon estat de conservació, pero tampoch pensavam trobarlo un munt de runas, causant greu pena qu' hagi contribuít á sa complerta destrucció més l'ignorancia y malícia dels homes, que no l'influencia destructora del temps.

En una petita part que 's conserva dels claustres, encara que casi enderrocats del tot, se veu que en la paret hi había una renglera de sepulcres, quins guardavan las despullas dels Abats, havent sigut totas profanadas y destruhidas, servint l'esmentat lloch, (únich que recorda la existencia del antich monastir) de porxo, quin estava tot plé de palla y eynas de pagés.

En algunas casas hi ha colocats en els portals uns guarda-rodas, sent aquestos, trossos de marbre procedents de las pilastras dels claustres, y per últim, com si servís de escarni, en una casa de la plassa, situada á ma esquérra, tenen aparexada servint de obi pera abeurar lo bestia, una d'aquellas urnas sepulcrales quina potsé había guardat las despullas

Breda Antich Sagrat del Monastir

de un sabi. Es d' una sola pessa, d' un marbre preciós y d' un valor immens per tot bon fill de la terra. Conté, á mes de quatre escuts barrats, un á cada punta, una inscripció gòtica molt bonica, tan ben perfilada com no hi hauria esculptor de nostres dias que la deixés mes acabada.

Costa moltíssim regoneixe la mala impressió qu' havém rebut á n' aquesta sortida; sembla talment s' hagi perdut per complert la estimació y la veneració á las cosas antigas, encara que aquestas tingan un valor tant artístich y històrich com els edificis y llochs descrits á n' aquesta petita ressenya.

Aquesta es la ressenya de nostra anada al Montseny. La intenció nostra, al executarla, no fou altra que donar á coneixer als llegidors de CATALUNYA ARTÍSTICA la grandiositat de la Montanya, sas bellesas y preciositats y las bonicoyas tradicions de sas històricas hermitas que tant han contribuït al engrandiment de nostra terra.

Si nosaltres havém lograt una petita part de cuan ens havíam proposat, considerarém complert el compromís contret, encara que pera conseguirho precisava que fos una ploma més ben tallada la designada á descriurer la bonicoya y grandiosa montanya del Montseny.

JOSEPH LLOREDA

(Vista fotogràfiques de nostre coloborador artístich P. Reig)

Intima

Blanca y gentil colometa
de mon cor reyna y senyora
bosquetana violeta
due suáu flayre qu' enamora;
Si com verge vergonyosa,
may hás volgút escoltarme,
si tos llabis com la rosa
may s'han obért per parlarme;
acull els sospirs que llensa
eixa veu enamorada,
y sense péndretho á ofensa!...
ficsam ta dolsa mirada!...
No't commou la jove aucella,
cuant refila pe'l ramatge?
No t'encanta la parella
veyént d'ells l'humil estatge? ...

Perqué com las papellonas
no fugim de gent falaga
y entre fullas joguetonas
no fém niu dintre l' aubaga?...

Veurém lo Sól á la posta
deixant prades enjoyades,
veurém com là nit s'acosta
portant dolsas alenades.
Com la lluna se retrata
festejant la torrentera,
com llumaneta de plata
tintinoja joganera.
Com la vall engalanada
vá teixint gayas roselles,
com s' agronxa la rosada
sobre 'l póm de las ponçellas.
Y á l' ombreta d' espés sálzer
juntarém cor y ventura,
mentre 'l lliri obrirá 'l cálzer
mostrant arreu s' hermosura.

JOAN PARELLADA SEGURA

Pe 'l jardí

A ma cusina Consuelo Negre.

El jardí tardoral
regala d' aygua,
y sas rosas s'esfullan
despedint flayre.
Ab datera de veuret
aucells s'hi embrançan
y per la brosta seca
de pas hi cantan.
La tardor anyorosa
las flors colltorsa
destriant sos encisos
sobre la molsa.
No mes al oviarathi
fuij la tristesa
y renaix l' alegria
més riallera.
La primavera ets tú
que 'l jardí anyora
quin plor esclatara
cuant siguis fora!

L. NEGRE.

Teatre Catalá

II

AUTORS: LA MALA NISSAGA

Pera ser artista no 's necessita capital, en el sentit metàlich de la paraula. L'arquitecte, l'esculptor, el pintor, el músich y el literat, poden ser uns morts de gana sense que per aixó mimvin els seus mérits; ab lo que portan á dintr ne tenen prou pera ser grans.

Ara, en lo que toca als fabricants y als comerciants, ja es un' altre cosa. Necessitan el capital com á primera materia pera ser grans, y encara la seva grandesa es relativa. Y si aném als que tenen una carrera y l'exerceixen, —advocats, metjes, etc.,—necessitan estudi y paciència y, tot lo més que arplegan, es un bon passament: en questions d'anomenada, s'han d'acontentar també ab poqueta cosa.

Hi han homes vanitosos per essencia. Hi han homes que ho donarian tot per una corona de llorer estantís.

Hi han homes inconscients: no s'han cuydat may del *nosce te ipsum* y 's creuhen orgullosament aptes pera tot: s'imaginan que poden fer alló que 's proposan tan bé ó millor que 'ls altres.

Hi han homes desviats; aquestos prengueren un camí per l'altre y ván á tomballóns: devedgadas, á copia de caygudas, agafan experiencia, pero may arriban á posar els peus ben plans...

Tota aquesta nissaga de vanitosos y de inconscients y de desviats, son una plaga social y *familiar*, y una plaga d'ells mateixos. Alló que tocan ho esguerran. Fán mal ab el somriurer satisfet als llabis. Y com l'home de natural es condescendent y amable,—al menos á la cara,—ab els seus semblants, aquesta nissaga no es acullida á cops de pastanaga, sino que fins es respectada y *respallada*. Respecteu y *respalleu* á un inconscient, á un vanitós ó á un desviat y se us convertirá en el tipo clásich del seu defecte. Ab aquesta gent combé parlarhi clar, ó sinó se 'n pujan á las barbas del mes pintat. Se 'ls ha de tractar de bon principi tal com són, encara que s'adoleixin y s'omplin de vergonya ¡només el dolor y la vergonya poden redimirlos!

Moltas vegadas aquestos ninots fán d'artista. No sabeu com ni perque, pro al dia menos pensat us adoneu de que els hi ha grillat la *seba*.

La sorpresa mateixa, fá que 'ls tracteu ab benevolencia un quan temps. Ja n'hi ha prou! La *seba* posa arrels de roure y els que no son tan bestias com els altres pintan un quadro ó fan una comedia que pot passar.... Passa la comedia,—y alashoras si que no hi ha remey. Tenim artista per anys si un mal de ventre no 'l *malogra*.

El vanitós que 's fá artista es per vanitat. Se li desperta la fám de ser alguna cosa, y busca el camí més dret per arrivarhi. Primer, pensa en els medis de que 'l ha dotat la Providencia. No es rich y no pot lluhir. No es sabi y no pot lluhir.... Pensa en els seus coneguts més afalgats y, casualment, recorda á un jove pintor de molta anomenada.... No era rich ni era sabi, —menos rich y menos sabi que 'l vanitós,—y respira una flayre de incéns que tapa els esperits.... El vanitós suspira ... Ell no pot ser pintor perque no ha anat a Llotja, pero recorda que en la seva primera joventut havia escrit comedias.... Li torna á la boca la mel de l'elogi d'un mestre....—*Vos falta experiencia, pero tenu certis condicions*.—Are qu'es un home, ja 'n tindrà d'experiencia, y en quan á las condicions, vaja, que aixó d'escriurer no es tant dificil com sembla.—S'adona de que ha observat moltas cosas interessants sense fersen cárrech y s'adona també,—com el personatge de Moliere,—de que fins are havia enraonat en prosa sense sapiguerho. Ja está, donchs, resolt el problema: escriu, posa en joch las sevas influencias, estrena y s'imfla.... El vanitós ja es un artista.

L'inconscient arriba á artista per un camí semblant. Després d'haverlo conegut tota la vida fet un metje de clientela ó un advocat discret, un dia, tot fent l'home, per punt ó per lo que siga, anuncia que escriurá una *comedia*. Ho preneu com una broma y no hi penseu més, pero á l'endemá queden boca-oberts llegint el seu nóm en el cartell d'un teatre. Passada la primera impresió, no us estranyeu tant de la cosa:—Es aixerit, no li falta ingeni ni voluntat... —Comuniqueu la nova á un amich y, després de la primera sorpresa, es de la vostra opinió:—Ja veurás com se sortirá ab la seva aquest xicot: fá tot lo que 's proposa: ara vol ser autor dramátich y no parará fins arrivarhi....—Y en efecte, l'inconscient estrena y es aplaudit y fins l'alaban els diaris, perque, en veritat, la seva obra *está ben escrita*...

Y ab tot, l' inconscient té tant poch d'artista com el vanitós. Lo que si té, es ingeni y relatiu bon sentit y aixó li permet sortirse més ó menos ayrosament de lo que 's proposa. Si coneguesen la seva vida, veurian que s' havia dedicat á las cosas mes oposadas y may havia fet veritables bestiesas. Qui molt agafa poch estreny. L' inconscient, un cop artista, es pitjor que el vanitós. Al vanitós hi ha qui se 'l passeja. Al inconscient,—qu'es instruhit y te certa representació,—fins els que més valen dintre l' art li fan l' aleta y ell se permet l'esbarjo de passejarse als que no cridan.

Els que arriuan á artistas per desviació, ja fan més llástima. Els ha grillat la *seba* de jove-nets y l' han conreuada ab intermitencias. Emprenen un ofici ó una carrera y, si 'ls vá be y posan seny y obligacions, esdevenen homes com els altres. Si no posan seny ni obligacions, passen á ser uns vividors de l' art teatral de quin n' arriuan á possehir els secrets més baixos y que més tenen el dó d' engrescar al públich. Entre badall y badall escriuhen una comedia y entre lo que 'ls hi donan per ella y lo que guanya la dona y algúu ofici de compromís que agafan á temporadas, van vivint ab prous feynas y travalls.... Si els desviats no agafan pretencions,—cosa qus tant aviat comunica la escena,—fan més compassió que altre cosa.

Aixis pujau al teatre aquesta mena d'autors. Pero.... per quins set sous se tornan artistas aquesta gent y no se las enflan per un altre rengle? No sé: potser per lo que deyam que no 's necessita capital ni s'ha de pagar contribució pera serne....

S' haurá notat que á tota la mala nissaga la

faig acabar en la Literatura, y dintre la literatura, en el Teatre. No m'han faltat rahóns que ho justifiquen.

Primerament, la literatura es una de las arts de las que,—en apariencia,—es més facil dominarne el mecanisme. Després, exigeix poca preparació: no sé perque sembla que tothóm te dret á agafar la ploma, y de veritables bestiesas no es facil dirne tenint una espurna de sentit comú y uns quans anys á sobre.

El teatre tampoch es tan dificil com aixó. Entre que el públich *bada* y segons quins actors ja 's portan la sal com els peixos, s' ha de fer una animalada molt animal perque no passi. Per altre part, el teatre dona alguna cosa y es facil entrarhi ab bons padrins.—Després, el fer versos ó articles dona el nóm á petites dosis com las medicinas y son més vistas las reliscadas. Després hi ha un altre cosa y es, que en tota aquesta nissaga,—en més ó en menos,—hi ha un fons de vanitat, y com que en el teatre els éxits son sorollosos y fan sortir en escena y diuhen *que habie* y tot, la tentació 's fá irresistible.

Sens dúpte el teatre influeix sobre el públich ab més intensitat que qualsevolga altre branca del art. Si aquestos personatjes se las enfilesin, donchs, per un' altre cantó no valdria la pena de mentarlos ja que desapareixerian sense deixar rastre. Pero en el teatre, fan més mal que una pedregada. L'un escriu obras originals ab personatjes de deliri y situacions de somni y frases recargoladas. L' altre arregla y desarregla amplement tot lo que cau á las sevas mans pecadoras y el de més enllá fá las dugas cosas á la vegada.... Y entre tots, intrigant, escrivint y fentse l' home, corrompen el gust de la multitut, allunyan de la escena als que més valen y matan.—tot infantse y fent tabola,—al teatre catalá que deuría ser respectat per tots nosaltres com una de las glorias de la terra.

Per aixó, perque son perjudicials ó mal factors, combé parlar de aquesta gent que, en confiansa, també 's permet el luxu de satirisar el mal gust y la rutina y la indiferencia del públich.

Es clar, com que te la consciencia neta de tota culpa, qui li detura la llengua á la mala nissaga!....

Ja 'n parlarém, ja 'n parlarém.

P. CREHUET

Recort de la Festa Major de Sitges

Corona dedicada á Mossen Cinto, per iniciativa del "Catalunya Nova".

(Fot. Reig)

Capvespre

Hora en que el jorn agonitza
 ¡Hora de somnis y amor!
 Que el cor cerca companyia
 Y el pensament il·lusions.
 ¡Hora sublíml cuan arribas,
 Tristor sento y goig ensemps;
 Puig dus recorts de m' aymia,
 Recorts d' aquell ditxós temps.

¡Ja no m' estrenyan sos brassos,

Ni bat mon cor prop del seut
 ¡Ni sento el foch de sos llavis
 Abrusar els llavis meus!
 Aquella dolça tristesa,
 ¡Bé prou la torno á sentir!
 Mes, mon plor no 's junta al d' ella;
 Mas llágrimas van en terra,
 Perdentse en la negra nit.

JOAQUIM ROSSELLÓ

Agonia

En la fosca quietut de l' escala s' hi deixá sentir el sort estussech d' un home y 'l pausat tancar d' una porta.

Palit, ullerós y sense forsas, l' Alfons entrá d' esma á n' el seu cuarto y encengué 'l curt tros d' espelma que hi havia encara en la revellida palmatoria.

El rellotje de la Concepció llensá á l' espay dugas sommortas campanadas.

L' Alfons s' assegué en el tamboret rónech y posá 'ls colzes sobre la taula plena de papers.

Tot callava: las finestras dels altres pisos que davan al cel-obert estavan totas tancadas. Tothom devía reposar tranquilament assobre 'l lit consolador menos ell, que com casi totas las nits restava devant de la taula escrivint á la feble claror de la espelma. Pero aquella nit els dits se li negavan á agafar la ploma, y las ideas li fugían del cervell. ¡;Dos días sense menjar!

Tot callava....

L' Alfons sentí que una pór estranya s'apoderava d' ell y dugas llágrimas van apuntar-li als ulls.

Havía passat molts días de miseria, casi 's pot dir que s' havia avesat á patir gana, pero ara boy consumintse tremolava tot ell devant de la fam, de la terrible y pahorosa fam!

Malalt, trist, mitj extenuat, trevallant sempre, esclau de la lluyta per l'existencia, passava tot el temps escrivint, sense un día d' esplay, sense un' hora de pau, sense un moment de repós! Y aquella feyna horrible y continua li donava per poguer viure, tan sols per poguer viure; pe 'l pá, no més que pe 'l pá!

Pobre Alfons! El seu avi cuan vivía li havia dit moltas vegadas:

—Mira noy, vols créurem á mi? Deixat de lletras y procura per *l' oli de la llantia*.

Deixarse de lletras! Renunciar á la seva religió, á aquella sagrada religió que li dava alegría y l' omplía d' entussiasme!

No, no podia esser.

Y l' Alfons seguí escrivint sempre; perque l' escriure li era una necessitat de l' ánima, y de las necessitats de l' ánima no se 'n pot prescindir.

Passat algun temps la miseria li obrí las portas de bat á bat, y l' Alfons que fins allavors

Vista de la corona exposada al local de "Catalunya Nova"

havía treballat constantment ab fé, se vegé obligat á una feyna contínua y forçada.

¿Qué devía fer? Se moría per moments. ¿Cridar? No; ningú 'l sentiría. ¿Anar á trucar é algun vehí? Tampoch, tots devían dormir tranquilament en aquella hora. ¿S' hauría de consumir en la freda soletat de la seva cambra?

Uns cops pausats y fondos van ressonar al cel-obert.

L' Alfons aixecá 'l cap plé d' espant.

Els cops continuavan.

La Mort pensá, la Mort truca á ma porta.

Després escoltá atentament y sentí que 'ls cops seguían persistents. Ab un esforç suprém s' aixecá y obrí la finestra.

Una forta alenada de pá cuyt li afalagá 'ls sentits....

Ah, no, no era la Mort la que trucava, era la Vida, la vida qu' ell no podia assolir....

En el forn quina finestra donava al cel-obert hi ressonavan els cops que 'ls forners davan pastant els pans á punt de cuire.

Las dents de l' Alfons grinyolaren asprement. ..

—Es pá, el benigne pá!—Digué ab veu fosca cayent defallit en la cadira.

Els cops continuavan...

XAVIER ZENGOTITA BAYONA.

No 't darían garrot!

—Ves cap á estudi, ¿sents?...
 crida la mare tancant las dents
 —no 'm fassís enfadà!...

Y el noy romansejant tement el cástich
 se 'n va ab els llibres que li fan fástich
 y ab la llesca de pá.

(—Jo cap á estudi?
 ... altra feyna hi há!)

*Qui juga á dá pinyol
 qui juga á dá pinyol
 tres, sis, nou!...*

Riereta avall cap á fê campana ...
 dret á la presó per veure 'ls cordès....

y aixís que te gana
 fa via á dinâ.

Badant pe 'ls carrês,
 xiula com si res
 la cansó esquexada:

*"Tu, de la gorra morada
 dels pantalons de vellut...."*

Quina pena 'm fast!... El posat de pilló
 l'observo en tot tú, mon petit perdut
 quant d' infant, t' escanyaba 'l garrotillo
 tan de bo la mort se t' hagués endut....
 Be t' hauria valgut.

Fet un gandul ja no va á estudi
 are fa de llaunê.

De llaunê passa á ebanista
 d' ebanista á fê re.

Toca totas las teclas
 y cap la toca be.

La única que sona
 es rondâ pe 'l carrê....

—Jo cap á treballà?..
 altra feyna hi há!

Ab las calsas amplas
 y el ditxós clavell
 ab la gorra torta
 y els mitjons vermells
 fa rotllo entre 'ls pinxos
 y viu igual qu' ells.

Carrê de l' Amalia
 no li ve de nou.

Afana rellotges,
 d' aixó be 'n sap prou.

Ayl que després del sou, ve 'l bou!

Y del bou la forca.

Ja li deya
 la pobre mare, tot plorant.

Mes el mal-cor, s' enreya...
 y are li están alsant!...

Mira 'l aquest pati trist y gran.
 Avuy els cordès fan festa;
 per tú tant sols la fan.
 La corda ja está llesta!...

Tu que 'ls mirabas de xicot
 ab aquells ulls de pilló!...

Si t' hagués escanyat el garrotillo
 no 't darían garrot!..

RAFAEL NOGUERAS Y OLLER

Teatre Novetats

26 Octubre

CONCERT DE LA «ASSOCIACIÓ MUSICAL»

La Associació Musical es digna d' esser felicitada ab tota efusió per la magna troballa que n' ha fet en el Mtre. Lamote, á qui te per director. Ja varem tenir ocasió de dirho al ressenyar el concert que verificá el 29 d' Abril d' aquest any, en el que se 'ns revelá un director de la fusta dels bons, y no duptem gens al reconeixerli qualitats excepcionals, de las que'n pot lograr un gran profit artístich la Associació musical. En el primer concert que dirigí, varem notarli la sobrietat, la justesa y 'l depurat gust artístich que posseheix y fa servir pera la direcció y interpretació, mes en el que estém resenyant se 'ns revelá baix l' especte de compositor de gran volada y un instrumentador molt distingit.

La primera part d' aquest concert, estava formada per dos fragments de la "Suite caracteristique" de 'n Glazounow, d' un "Nocturn" de 'n Rodriguez de Alcántara y "Psyche et Eros" de 'n Cesar Franck, que foren executadas molt bé per l' orquesta, de quins números se repetí el "Nocturn" que es una página discreta, correcte y res mes; el resto d' aquesta part l' omplian dos números á cárrech del nostre llorejat "Orfeo Catalá", quinas tres seccions, cantaren de la manera que saben ferho, aixó es, admirablement, el "Divendres Sant" del Mtre. Nicolau y l' "Aucellada" de 'n Jannequin.

El nombrossísim públich qu' omplia el Novetats, deixá passar la primera part del concert ab certa fredor, y 's comprén, puig tothóm tenia el pensament en la "Nit de Nadal" del Mtre. Lamote, y si confesém la vritat, á nosaltres ens succehí lo mateix, puig era un interés ben natural... y que en bona fé valia la pena.

"La Nit de Nadal" omplia tota la segona part; es una obra de grans dimensions y concebuda d' una manera bon xich atrevida, com es el no haverhi solució de continuïtat entre 'ls diversos fragments, temps, parts ó com se vullga, de que está formada. Aquest

detall demostra la seguretat y aplóm y la perfecta visió del cuadro musical que al concebir l' obra ha tingut l' autor, y tenint en compte sa molta llargaria es recomanable perque sempre se 'ns presenta clara, comprensible y sens decaurer lo mes mínim. Considerantla en conjunt es una obra magna, y en detall, tota ella una filigrana per las bellesas que conté y per las sonoritats ben equilibradas de l' orquesta y 'l coro, desde qu'na entrada ja captiva y enamora per la fermesa, seguretat y la bona colocació de las veus.

Fragments bonichs, ben construïts y de bona marca ho son tots, pero son dignes de remarcarlos, per la espontaneïtat y delicadesa el "Cant dels rossinyols", la "Cansó de María", que la digué molt bé la senyoreta Cañizares, impregnantla de frescura y melangia y 'l "Cant dels pastors", per quins s' ha valgut el mestre Lamote del element músich-popular. La "Cansó de Sant Joseph" també es bonica, més hi trobém que 'l autor hi ha abusat de la cadencia, que ve colocada en cada vers, donantli, en nostre concepte, una aparència de vacilació y dupte en el cantant, com si hagués de pensar la frase que segueix, y á mes d' aixó contribuïí bon xich al mal efecte que 'ns produíí la entonació y afectació trista y encongida ab que la cantá el solista Sr. Maristany, quina veu y manera de modularla no s' adapta gaire bé al esperit joyós de la cansó

Totas las altres parts del poema están molt ben concebudas y desenrotlladas encare que prescindint del element popular, com en en el "Cant dels àngels", y tot el final.

Com á fragments instrumentals dignes de recomanarlos ab gran manera havém d'apuntarhi la "Dansa dels Pastors" hont hi ha posat el Mtre. Lamote un aire sardanesch d' una bellesa y frescura inimitable, tota la Introducció y tot el final ahont hi campeja la grapa d' un que sap lo que 's fá ab el detall del coro d'àngels intern, y després ab la glosa de la "Cansó de María" revestida ab una nebulosa d' armonia feta pe 'l coro general, tractant las veus al istil de 'n Nicolau en els finals de las obras sevas que 'n canta l' Orfeó Catalá, y per últim, el conjunt grandios de la orquesta y coro en els últims versos ¡Gloria á Deu!

"La Nit de Nadal" es, com ja deixém dit, una obra de gran volada, y recomanable per molts conceptes; per la concepció en general del cuadro musical, ben segura, ben clara y ben concreta, sens apareixer en cap lloch, dupte, vacilació ó defalliment de cap mena; per la instrumentació rica, plena, ben cuidada y mellor equilibrada en las sonoritats y en els conjunts ab la masa coral; per no notarse desnívells ni alts y baixos en els enlassos de l' una part ab l' altre, sino que l' autor ha sapigut salvar aqueixa dificultat passant d' un á altre fragment ab tota suavitat, sens aspresa y ab gran maestría per mitj dels recorts y aparicions successivas dels temas qu' han servit anteriorment, y per últim es recomanable també, y la fá una obra musical de gran magnitud, la unitat d' istil que s' hi troba desde la primera nota á la última, istil propi y ben personal, puig si bé es segur que si 'hi anavam á buscar reminiscencias y detalls armónichs y instrumentals d' altres autors podriam trobarhi, d'aquesta particularitat n'hém fet sempre cas omís, puig, ja per

sapigut se calla, qu' avuy dia es molt difícil en la música poguer crear quelcom de nou, y en nostre concepte val mol mes una bona asimilació que una dolenta creació, puig ben mirat y en últim resultat se demostra que la primera es el fruit d' un continuat y conscient estudi, y la segona es el producte d' una fantasia acalorada y massa ofuscada qu' acostuma á obrar inconscientment... y de Genis veritables n'hi han molt poch.

La part del coro, confiada al Orfeó Catalá, molt ben interpretada, si be s' hi notava falta de seguretat en certs moments, que gracias á la orquesta passavan desapercebuts.

La orquesta, ja no cal dir que dirigida pe'l mateix Lamote, estigué á gran altura.

En resúm, el concert qu' acabém de ressenyar, fou una sessió interesantíssima y sens desperdici pe'l públich qu' hi assistí, un timbre de gloria artística per l' Associació Musical, y un gran triomf per son director, el Mtre. Lamote, á qui el públich li tributá una unánim y grandiosa manifestació de simpatia ab las continuadas ovacions de que fou objecte al acabar el concert.

JOSEPH BARBERÁ

Deliri

Viu foch interior
 llatzera mon cor...
 Mon ànima 'm diu
 qu' es foch d' amor viu ...
 ¡Oh, si que ho deu ser!

Es l' amor darrer
 que ha mort la virtut
 de ma joventut...

Es una passió
 filla d' il·lusió
 que, sens' esperança,
 pesars sols alcanza...

Es anhel fatal
 que 'm fá molt de mal,
 puig tinch que guardarlo;
 puig haig d' amagarlo...

Es una follia
 de l' ànima mia
 que no 's pot descriure,
 que no 'm deixa viure...

Deliri crudel
 que tú desde 'l Cel
 ja veus, mare meva,
 que 'l repós me lléva...

Angoixa constant
 que anirà minant
 mon sér, ben segú...
 ¡Y no ho sab ningú!

Es, si no 's detura,
 mal que no té cura...
 ¡Es l' amor darrer!
 ¡¡Oh, si que ho deu ser!!

J. BARBANY.

Nostre folletí

Ab el present número repartim el pléch primer del llibre.

POM DE CANSONS

original del genial poeta catalá

Apeles Mestres

Nova edició corretgida per son autor.

Avisém á 'n aquells de nostres corresponsals que no están corrents en el pago, que no rebrán las luxosas tapas que acompanyan á la novela de costums *La Papallona*, qu' acabém de publicar.

L' últims vers de la poesia «Instantánea» de Joseph Falp y Plana, publicada al número 174 d' aquesta revista, per erro de caixa deya «moventse á batregadas» deven dir «moventme á batzegadas». Fem aquesta aclaració per mes que creyém que 'l bon sentit de nostres lectors ja la feu al llegirla.

El dia sis del corrent nostre benvolgut company, el notable escriptor en Ramón Surinyach Senties, contragué enllás matrimonial ab l' hermosa y distingida senyoreta Rosa Oller y Roca, en l' iglesia de la Mare de Deu del Vinyet de Sitges. Foren padrins l' enginyer, fabricant y propietari D. Delmiro de Caralt y l' comerciant y propietari D. Antoni Catasús.

El Santuari estava vistosamente engalanat ab profusió de llums, flors y catifas y durant la cerimonia s' executaren escullidas pessas dels compositors de més renóm.

La concurrencia, distingida per demés, veyenti á D. Gayetà Benaprés, Alcalde de Sitges, al llorejat Mestre en Gay Saber D. Joseph Franquesa y Gomis, qui á l' hora dels brindis llegí una magistral poesia-epitalami, hermosa é inspirada com totas las sevas, y que publiquem en altre lloch d' aquest número.

Assistiren també, á la festa, el doctor D. Lluís Esquerri, D. Rossendo Mestre y molts altres quin nom sentim no recordar.

Acabada la cerimonia, la nova parella y convidats se dirigiren al Hotel Subur ahont els serviren un espléndit ápat.

Els nuvis sortiren el mateix dia cap á Tarragona, Valencia y altres punts á donar l' acostumada volleta.

CATALUNYA ARTÍSTICA els hi dona la més coral enhorabona, desitjantlos hi una llarga y complerta lluna de mel.

Dimars passat se celebrá al históric convent de Sant Martí de Canigó la Festa dels Jochs Florals, que tingué de sospendrs en el mes de Maig d' enguany.

La festa resultá brillantissima, haventhi assistit gran nombre de escriptors dels que van al devant en el moviment literari catalá, significats catalanistas y 'l bisbe de Perpinyá monsenyor Carrelade.

El president del Consistori, en Francesch Mateu, llegí un ben escrit discurs que fou rebut ab grans aplaudiments. La «Flor Natural» fou adjudicada á la poesia *Creixensa*, original del poeta en Miquel Costa y Llobera, que designá per reyna de la festa á la distingida senyora na Maria de la Concepció Picó de Puntí, filla del insigne escriptor y mestre en Gay Saber, en Ramón Picó y Campamar.

El parlament de gracias lo llegí 'l notable literat en Marian Vayreda y fou rebut ab forts picaments de mans.

La numerosa concurrencia que hi assistí, doná probas d' un gran entusiasme, interrompint sovint los discursos y composicions premiadas, ab sos aplausos.

A. López Robert, impresor, Asalto, 66.—Barcelona.

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL-LUSTRAT D'ARTS Y LITERATURA

Direcció, Redacció y Administració: — Passeig de Colón n.º 6, principal

DIRECTOR: **PRIU BADIA**.—ADMINISTRADOR: **BARTOMEU LLURÓ**

EN SOS NÚMEROS ORDINARIS PUBLICA:

16 planas de text degut als millors pròsistas, poetas y crítichs regionals.— 8 de folletí literari.— Gravats y dibuixos de notables artistes.

Confecciona sovint números extraordinaris.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas.—FORA, mitj any 4 pessetas.

EXTRANGER un any 12 franchs.—NÚMERO CORRENT, 15 centims.—NÚMERO ATRASSAT, 20 centims